

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/9/2018
Identifikačné číslo spisu:	9517100090
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:9517100090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci obžalovaného W. A., pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 18. septembra 2019 v Bratislave, o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a poškodeného Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-2T/10/2017 z 24. apríla 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušuje rozsudok Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-2T/10/2017 z 24. apríla 2018.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vracia Špecializovanému trestnému súdu Pezinok, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietá odvolanie poškodenej strany - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako odvolanie podané neoprávnenou osobou.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom, sp. zn. PK-2T 10/2017 z 24. apríla 2018 obžalovaného W. A. (ďalej aj „obžalovaný“) postupom podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 82/15/1000 z 10. mája 2017 pre skutok kvalifikovaný ako zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- ako samostatne zárobkovo činná osoba podnikajúca pod obchodným menom W. A. - V. C. so sídlom F. XXX, F., IČO: XXXXXXXX (ďalej len „prijímateľ príspevku“) 2. júla 2010 uzatvoril Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. D. (ďalej len „Zmluva“), predmetom ktorej bola

úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi prijímateľom príspevku a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, so sídlom Špitálska 4-6, Bratislava (ďalej len „poškodený“), konajúcim prostredníctvom Sociálnej implementačnej agentúry so sídlom Špitálska 6, Bratislava, ako poskytovateľom príspevku, za účelom poskytnutia nenávratného finančného príspevku vo výške 176.838,03 € na realizáciu projektu pod názvom „Nové služby CR v penzióne F.“, s kódom ITMS XXXXXXXXXXXX, v rámci operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v pomere 95% z celkových oprávnených výdavkov a 5% z vlastných zdrojov, pričom v sledovanom úmysle neoprávnene vylákať od poskytovateľa príspevku finančné prostriedky vo forme peňažných výdavkov na zamestnancov za aktivitu 2 - udržanie pracovných miest, konal tak, že pri deklarovaní oprávnenosti vzniknutých výdavkov, v rozpore so skutočnosťou a v rozpore najmä s bodom 2.4., 3.3, 5.5. Zmluvy a článku 12 ods. 3 Všeobecných povinností uvádzal nepravdivé skutočnosti ohľadne vykonávania pracovnej činnosti svojich zamestnancov P. A., C. F., P. A., W. W. a R. M., ktoré zahrnul do pracovných výkazov č. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 a 15, a takto ich dokladoval v žiadostiach o platbu č. XXXXXXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXXXXXX, hoci sa jednak jednalo o neoprávnené osoby cieľovej skupiny a jednak takéto pracovné činnosti neboli v zmysle záverov príslušného kontrolného orgánu vôbec vykonané alebo ich vykonanie prijímateľ príspevku riadnym spôsobom nepreukázal, v dôsledku čoho bola prijímateľovi príspevku neoprávnene vyplatená suma vo výške 28.916,59 €, ktorá v rozpore s § 31 ods. 1 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v rozpore s § 12 ods. 1, ods. 3, § 13 ods. 1, ods. 3 písm. c), písm. d), § 15 ods. 3 a § 38 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva nebola použitá v súlade s dohodou, ale na iný účel ako bol pôvodne určený, a doposiaľ neoprávnene vyplatený príspevok nevrátil a naďalej ho neoprávnene prechováva, čím poškodenému svojim konaním spôsobil škodu na finančných prostriedkoch Európskeho sociálneho fondu vo výške 24.579,10 €, čo predstavuje pomer 85 % z celkovej poskytnutej sumy a na finančných prostriedkoch štátneho rozpočtu SR vo výške 4.337,49 €, čo predstavuje pomer 15 % z celkovej poskytnutej sumy, pretože skutok nie je trestným činom.

Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku súd poškodeného Slovenskú republiku, zastúpenú Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom: Špitálska 4, 6, 8, 816 43 Bratislava odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.

Súd svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovne:

„Je neprípustné, aby sa poskytovateľ nenávratného finančného príspevku zbavoval zodpovednosti za porušenie predpisov Európskej únie, resp. ju prenášal na prijímateľa tak, že u neho vykoná kontrolu so zmätočnými závermi, následne na neho podá trestné oznámenie pre porušenie ustanovení zmluvy a žiada náhradu škody, ktorú mal údajne spôsobiť prijímateľ, ak je zrejmé, že ani nejde o spôsobenú škodu, ale o neoprávnený majetkový prospech, ktorý vznikol ako následok schválenia žiadosti o nenávratný finančný príspevok a následného uzatvorenia zmluvy v rozpore s predpismi Európskej únie bez zavinenia žiadateľa, resp. prijímateľa. Pokiaľ sa týka obhajoby obžalovaného, na túto súd prihladol, avšak vzhľadom na rozhodnutie v prospech obžalovaného sa k nej podrobne nevyjadruje. Dôvodom je nadbytočnosť. Vo vzťahu k právnej kvalifikácii zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona nebolo dokázané, že by obžalovaný pri predkladaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok uviedol údajného poškodeného do omylu v otázke splnenia podmienok výzvy na predkladanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v spojení s príručkou pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok, aby tak vylákal od iného (údajného poškodeného) príspevok zo štátneho rozpočtu. Bolo však naopak dokázané, že samotný údajný poškodený uviedol po schválení žiadosti do omylu obžalovaného, že bol oprávneným žiadateľom - prijímateľom nenávratného finančného príspevku, a to bez jeho zavinenia a tento omyl tzv. poškodený u obžalovaného naďalej podporoval, okrem iného aj tým, že obžalovanému refundoval mzdy jeho zamestnancov, na ktoré obžalovaný nemal živnostenské oprávnenie, čo mu nevytkla ani predchádzajúca kontrola na mieste vykonaná u obžalovaného 22. novembra 2012 (t. j. cca 1 rok a 3 mesiace dozadu pred druhou kontrolou na mieste vykonanou dňa 6.

februára 2014), hoci na tento nedostatok prísť mohla a mala. V dôsledku uvedeného pochybenia tzv. poškodeného nie je možné vo vzťahu k prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona potom opomenúť, že práve toto pochybenie spôsobil stav, kedy každý doklad, ktorý predložil obžalovaný tzv. poškodenému na refundáciu nákladov, bol od počiatku realizácie „projektu“ principiálne nesprávny a každý náklad principiálne neoprávnený, lebo sa jednalo na strane obžalovaného o neoprávneného žiadateľa (prijímateľa), prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev boli použité en bloc na iný účel ako boli pôvodne určené samotnou výzvou na predkladanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok a samotný tzv. poškodený teda de facto spreneveril prostriedky uvedeného rozpočtu tým, že neoprávnene vyplácal nenávratný finančný príspevok od počiatku neoprávnenému žiadateľovi“.

+ + +

Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas odvolanie prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v neprospech obžalovaného do zápisnice o hlavnom pojednávaní (24. apríla 2018), ktoré písomne odôvodnil podaním zo 6. júla 2018 a navrhol postupom podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vrátiť vec súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Prokurátor v odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa vychádzal pri konštatovaní, že skutok nie je trestným činom z nesprávnych právnych úvah, pričom právne úvahy a z toho vyplývajúce konečné závery súdu sú z vecného hľadiska neakceptovateľné a popierajú doteraz všeobecne akceptované princípy fungovania finančných podpôr poskytovaných zo zdrojov Európskej únie. Prokurátor sa v plnom rozsahu pridržiava záverečnej reči, v ktorej vyčerpávajúco popísal skutkové a právne úvahy, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Tomu zodpovedá aj úprava znenia skutkovej vety, v ktorej boli upravené nielen skutkové okolnosti, ale aj právne skutočnosti, ktorými obžaloba ustálila objektívnu stránku protiprávneho konania obžalovaného. Súd prvého stupňa do výroku rozsudku zahrnul pôvodný popis skutkovej vety obžaloby, pričom upravená časť skutkovej vety znela, že „obžalovaný ako samostatne zárobkovo činná osoba, podnikajúca pod obchodným menom W. A. - V. C., so sídlom F. XXX, F., IČO: XXXXXXXXX (ďalej len „prijímateľ príspevku“) 2. júla 2010 uzatvoril Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. D. (ďalej len „Zmluva“), predmetom ktorej bola úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi prijímateľom príspevku a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, so sídlom Špitálska 4-6, Bratislava (ďalej len „poškodený“), konajúcim prostredníctvom Sociálnej implementačnej agentúry so sídlom Špitálska 6, Bratislava, ako poskytovateľom príspevku, za účelom poskytnutia nenávratného finančného príspevku vo výške 176.838,03 € na realizáciu projektu pod názvom „Nové služby CR v penzióne F.“, s kódom ITMS XXXXXXXXXXXXX, v rámci operačného programu „Zamestnanosť a sociálna inklúzia“, spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v pomere 95 % z celkových oprávnených výdavkov a 5 % z vlastných zdrojov, pričom v sledovanom úmysle neoprávnene vylákať od poskytovateľa príspevku finančné prostriedky vo forme peňažných výdavkov na zamestnancov za aktivitu 2 - udržiavanie pracovných miest, konal tak, že pri oprávnenosti vzniknutých výdavkov, v rozpore so skutočnosťou a v rozpore s bodom 2.4., 3.3., 5.5. Zmluvy a článku 1 ods. 1.2, článku 3 ods. 6, článku 12 ods. 3, ods. 4, ods. 6 písm. b), článku 14 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. j) a článku 17 Všeobecných povinností uvádzal nepravdivé skutočnosti ohľadne vykonávania pracovnej činnosti svojich zamestnancov P. A., C. F., P. A., W. W. a R. M., ktoré zahrnul do pracovných výkazov č. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 a 15, a takto ich dokladoval v žiadostiach o platbu č. XXXXXXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXXXXXX, hoci sa v dvoch prípadoch jednalo o neoprávnené osoby cieľovej skupiny a takéto popisované činnosti neboli v zmysle záverov príslušného kontrolného orgánu vôbec vykonané alebo ich vykonanie prijímateľ príspevku riadnym spôsobom nepreukázal, v dôsledku čoho bola prijímateľovi príspevku neoprávnene vyplatená suma najviac vo výške 28.916,59 €, ktorá v rozpore s § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v rozpore s § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, ods. 3 písm. c), písm. d), písm. h), § 15 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva, nebola použitá v súlade so Zmluvou a doposiaľ neoprávnene

vyplatený príspevok nevrátil a naďalej ho neoprávnene prechováva, čím poškodenému svojím konaním spôsobil škodu na finančných prostriedkoch Európskeho sociálneho fondu najviac vo výške 24.579,10 €, čo predstavuje pomer 85% z celkovej poskytnutej sumy a na finančných prostriedkoch štátneho rozpočtu SR vo výške najviac 4.337,49 €, čo predstavuje 15% z celkovej poskytnutej sumy, čím spáchal zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Základným východiskom boli základné právne predpisy - zákon č. 523/2004 Z. z., resp. zákon č. 528/2008 Z. z.. Z týchto hľadísk však bolo nevyhnutné sa vysporiadať so základnými skutočnosťami, a to, či kontrolná skupina, ktorá dospela k určitým záverom, na základe ktorých prokurátor dospel k záveru o protiprávnosti konania obžalovaného, vykonávala oprávnenie túto kontrolu, či oprávnenie si vyžadovala predloženie uvedených dokladov, akej povahy boli tie doklady, resp. či zo strany obžalovaného došlo nakoniec k preukázaniu oprávnenosti vynaložených výdavkov a splneniu tých podmienok, na ktoré bol projekt v rámci vymedzenia cieľov projektu zameraný. V tomto smere je základným normatívnym rámcem § 14 ods. 2 zákona č. 528/2008 Z. z., ktorý ustanovuje, že riadiaci orgán v konaní o žiadosti zisťuje splnenie podmienok poskytnutia pomoci a podpory určené vo výzve, resp. písm. b), kedy riadiaci orgán preverí súlad dokumentov predložených na základe výzvy. Súčasne kontrolná skupina je viazaná aj všeobecnými zmluvnými podmienkami, najmä článkom 12 ods. 5, kedy oprávnené osoby na výkon kontroly môžu vykonávať kontrolu u prijímateľa kedykoľvek od podpisu zmluvy až do 31. augusta 2020. Kontrolná skupina z hľadiska ich oprávnenosti, aj keď kontrola na mieste bola vykonaná po skončení projektu, resp. po skončení zmluvy, bola oprávnená v zmysle týchto normatívnych úprav vykonať kontrolu, a to aj po skončení realizácie tohto projektu, pokiaľ to bolo v lehote najneskôr do 31. augusta 2020, čo bolo aj splnené, keďže kontrola bola vykonaná a realizovaná 6. februára 2014. Následne bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou oprávnenosti žiadania, resp. predkladania dokumentácie a povahy tejto dokumentácie zo strany obžalovaného na kontrolu, pričom podľa článku 12 ods. 3 všeobecných zmluvných podmienok je prijímateľ počas kontroly povinný najmä preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov, dodržanie podmienok nenávratného finančného príspevku, podľa článku 12 ods. 4 prijímateľ je povinný zabezpečiť prítomnosť osôb zodpovedných za realizáciu aktivít projektu, podľa článku 3 ods. 6 prijímateľ je povinný predložiť dokumentáciu súvisiacu s charakterom a postavením prijímateľa, s realizáciou projektu, účelom projektu, s aktivitami prijímateľa súvisiacimi s účelom projektu a podľa § 24g zákona č. 528/2008 Z. z. zamestnanci riadiaceho orgánu sú pri vykonávaní kontroly na mieste oprávnení v nevyhnutnom rozsahu vyžadovať od kontrolovaného subjektu v určenej lehote poskytnutie originálov alebo kópií dokladov, záznamov, dát na pamäťových médiách prostredníctvom výpočtovej techniky, ich výpisov, vyjadrení, výstupov projektu a ostatných informácií a dokumentov potrebných na výkon kontroly na mieste. Rovnako v zmysle článku 17 všeobecných zmluvných podmienok prijímateľ je povinný uchovávať takúto dokumentáciu k projektu do 31. augusta 2020 a do tejto doby strpieť výkon kontroly zo strany oprávnených osôb v zmysle článku 12 všeobecných zmluvných podmienok. Článok 3 ods. 6 všeobecných zmluvných podmienok stanovuje aj povinnosť predložiť dokumentáciu kontrolnej skupine. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že zo strany poskytovateľa bola 6. februára 2014 vykonaná kontrola na mieste, ktorej právna úprava vyplýva priamo z príručky pre žiadateľa, a to najmä v bode 4.3.3 upravujúcom kontrolu na mieste. Predmetom kontroly na mieste je kontrola skutočného vykonania prác deklarovanych na faktúrach a iných relevantných dokladoch, ktoré predložil prijímateľ ako súčasť žiadosti o platbu. Z vykonaných dôkazov vyplynulo, že k tejto kontrole na mieste reálne došlo 6. februára 2014, pričom kontrolná skupina v súlade s týmito ustanoveniami stanovila predmet kontroly, a to kontrolu skutočného vykonania prác alebo služieb podľa faktúr alebo dokladov, ktoré prijímateľ predložil ako súčasť žiadosti o platbu a súčasťou predmetu kontroly bolo aj posudzovanie oprávnenosti cieľovej skupiny. Zo záverov tejto kontrolnej skupiny uvedených v protokole o jej výsledku vyplýva, že obžalovanému bolo neuznané vynaloženie výdavkov, a tieto výdavky boli vyhodnocované ako neoprávnené, a to predovšetkým z tých hľadísk, že nedisponoval, resp. nemal živnosť ako základné oprávnenie na výkon týchto činností v rámci realizácie tohto projektu, nenaplnil podmienku cieľovej skupiny a rovnako nepredložil doklady, resp. podklady, ktoré od neho kontrolná skupina vyžadovala. Obžalovaný pri podávaní žiadosti disponoval živnostenským oprávnením, ktoré sa od neho pri podávaní žiadosti vyžadovalo, resp. očakávalo v rámci posudzovania tejto žiadosti a schvaľovania tohto projektu. Do charakteru a povahy živnostenského oprávnenia, ktoré aj predložil živnostenským listom na posúdenie, spadala najmä živnosť, ktorá

upravovala stravovacie alebo ubytovacie služby. Toto bolo takej povahy, že túto živnosť bolo možné začleniť do podstaty cestovného ruchu alebo do oprávnenosti činností, ktoré je možné realizovať alebo vykonávať v tomto cestovnom ruchu. O tom svedčí jednak aj to, že žiadateľ tieto skutočnosti uviedol v tejto žiadosti, žiadosť mu bola odsúhlasená a schválená a následne sa pristúpilo aj k uzatvoreniu zmluvy, resp. k realizácii tohto projektu. Pokiaľ kontrolná komisia konštatovala, že žiadateľ nie je oprávneným subjektom z hľadiska popisu jeho pracovných činností alebo pracovných pozícií, ktoré popísal v projektovom opise, tak tieto pracovné pozície v opise projektu nevyhnutne nie je potrebné spájať so živnosťou tak, ako ich popisuje príloha živnostenského zákona, ktorá vymedzuje povahu alebo charakter určitých činností, ktoré zákon vyhodnocuje ako živnosti a na ktoré je potrebné či už nejaké oprávnenie, prípadne odbornosť. Nevyhnutné je, že takéto pracovné výkony, ktoré obžalovaný popísal v rámci opisu projektu, museli byť vykonávané, a to predovšetkým z hľadiska posudzovania oprávnenosti výdavkov, ktoré boli poskytnuté obžalovanému. Z popisu pracovnej náplne jednotlivých zamestnancov nevyhnutne vyplýva, že do pracovnej náplne sa zaraďuje celý rad činností, ktoré mali vykonávať pri vykonávaní tejto činnosti. Inak povedané, zamestnanec mohol plniť svoju pracovnú náplň už v rámci existujúcej živnosti, ktorou disponoval obžalovaný. To vyplýva aj z výzvy, z časti oprávnení žiadateľa, kde je uvedené, že pomoc sa vzťahuje výlučne na činnosti súvisiace s oblasťou cestovného ruchu. V príručke pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok, najmä v jej prílohe 8.4. sú uvedené činnosti - oprávnené kategórie SK NACE pod kódom 5510 - Hotelové a podobné ubytovanie. Z hľadiska popisu pracovných činností uvedených v jednotlivých pracovných náplniach zamestnancov obžalovaného je zrejmé, že títo vykonávali pracovné úkony, ktoré súviseli so živnosťou obžalovaného. Je nevyhnutné uviesť, že čo sa týka samotnej živnosti, táto podmienka bola naplnená. To nakoniec vyplýva aj z toho, že prokurátor uvedenú skutočnosť nezahrnul do protiprávnosti obžalovaného a ani ju nevyjadril v obžalobe. Cieľová skupina nebola naplnená z dôvodu, že podľa zmluvy, konkrétne z jej neoddeliteľnej súčasti, a to prílohy č. 2, ktorá je označovaná ako predmet podpory nenávratného finančného príspevku, v bode 3, ktorý predstavuje vymedzenie základného cieľu projektu, vyplýva, že základnou povinnosťou bolo poskytnúť novým zamestnancom pracovné miesto, pričom bod 9 žiadosti vymedzuje ciele projektu, že tieto ciele projektu sú zamerané na nových zamestnancov. Toto ustanovenie nepochybne vymedzuje kategóriu zamestnancov ako nových zamestnancov. Pod pojmom nový zamestnanec jednotlivé právne predpisy upravovali osobu, ktorá v predchádzajúcom období nespádala, resp. nepatrila do sféry zamestnancov obžalovaného v rámci výkonu podnikateľskej činnosti. V tomto smere bolo zistené, že v prípade dvoch pracovných pozícií (R. M., P. A.) sa jednalo o zamestnancov, ktorí boli u obžalovaného zamestnaní v predchádzajúcom období. V zmysle záverov z kontroly sa jednalo o prezamestnanie tých istých zamestnancov. Príručka pre prijímateľa stanovovala rešpektovanie postupov stanovených vo výzve, žiadosti, zmluve, aktualizácii príručky pre prijímateľa, usmernení riadiaceho orgánu. Príručka pre žiadateľa naopak stanovuje, že je neoddeliteľnou súčasťou výzvy. Každopádne pri posudzovaní nového zamestnanca je možné z logického výkladu vychádzať z toho, o čo sa má jednať v prípade nového zamestnanca, resp. novoprijatého zamestnanca. Obžalovaný sám zadefinoval kategóriu zamestnanca, ktorého mal zahrnúť do realizácie tohto projektu a z hľadiska toho aj posudzovať aj oprávnenosť alebo neoprávnenosť cieľovej skupiny. Keďže zo strany obžalovaného išlo o ním zadefinovanú charakteristiku zamestnanca, v tomto smere táto podmienka, ktorú si stanovil a určil, nebola naplnená. Obžalovaný nepredložil doklady, ktoré od neho kontrolná skupina oprávnene požadovala a tým pádom nepreukázal oprávnenosť vynaložených výdavkov. Kontrolná skupina sa zamerala predovšetkým na kontrolu skutočného vykonania prác. To znamená reálne, aké práce boli vykonané, aké činnosti boli vykonané, resp. aké mali byť vykonané. Konkrétny predmet kontroly na mieste upravuje príručka pre žiadateľa v bode 4.3.3 a v tomto smere je relevantnou skutočnosťou aj to, že nevyhnutnou povinnosťou zamestnancov bolo okrem spracovania pracovných výkazov, ktoré slúžili ako podporná dokumentácia na preukázanie oprávnenosti výdavkov, vyhotovovať aj obchodnú, resp. technickú dokumentáciu, čo vyplýva z pracovných náplní zamestnancov. Z výkonu kontrolnej činnosti je zrejmé, že tieto podklady nevyhotovovali, ani žiadnu inú obchodnú alebo technickú dokumentáciu a prijímateľ takúto dokumentáciu ani nepredložil kontrolnej skupine. Z listinného dôkazu, ktorý predložil obhajca obžalovaného, a to z písomnosti z 2. mája 2014 - námietky k správe z kontroly na mieste zo dňa 6. februára 2014, strana 2 odsek 2 vyplýva, že členovia kontrolnej skupiny sa počas kontroly na mieste správali arogantne a žiadali ku kontrole podklady, na ktoré nemali právny základ ani poverenie. Takéto vyjadrenie obžalovaného podľa prokurátora potvrdzuje, že skutočne kontrolná komisia požadovala aj

predloženie iných dokladov. Obžalovaný nepredložil ani jeden doklad, ktorý mohol svedčiť, resp. preukazovať reálny výkon činností jednotlivých zamestnancov, nepredložil to ani v jednom akomkoľvek prípade nielen v kontrolovanej vzorke, na ktorú sa zamerala kontrolná skupina, ale neurobil tak a nepredložil ich ani vo vzťahu k ostatným, či už zamestnancom alebo k ostatným pracovným obdobiam, ktoré neboli predmetom náhodného kontrolného výberu, nepredložil ich ani k námietkam, čo v konečnom dôsledku znamená, že nepreukázal žiadne činnosti, ktoré súviseli s podnikaním v oblasti cestovného ruchu. Pokiaľ ide o trestný čin subvenčného podvodu, došlo k vylákaniu príspevku, ktorý je viazaný na podmienky, ktoré obžalovaný nespĺňal. Na naplnenie zákonných znakov tohto trestného činu sa nevyžaduje preukázanie porušenia nejakých povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzného právneho predpisu, ale len z podmienok, ktoré vyplývajú z tohto všeobecne záväzného právneho predpisu. Z ustanovenia § 19 ods. 3 zák. č. 523/2004 Z. z. vyplýva povinnosť pre fyzické aj právnické osoby, ktorým sa poskytujú verejné prostriedky, že tieto zodpovedajú za hospodárenie s nimi a sú povinné pri ich používaní zachovať hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť ich použitia, čo v prípade obžalovaného nebolo splnené. Pokiaľ § 225 ods. 1 Trestného zákona viaže poskytnutie a použitie finančného príspevku na podmienky podľa všeobecne záväzného predpisu, práve zákon č. 528/2008 Z. z. ex lege poukazuje na podmienky, ktoré mali byť splnené a vyplývajú jednak zo zmluvy, jednak zo žiadosti, ktorá bola schválená v konaní o žiadosti pre obžalovaného a podmienky, ktoré sa viažu na poskytnutie pomoci, na posudzovanie oprávnenosti aktivít, oprávnenosti výdavkov a cieľovej skupiny. V tomto prípade išlo o podmienky, ktoré obžalovaný od počiatku neplnil. Tým od počiatku dochádzalo k vedomému porušovaniu ustanovení § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, ods. 3 písm. c), písm. d) a písm. h) zákona č. 528/2008 Z. z. a k vedomému uvádzaniu do omylu v otázke splnenia podmienky zamestnania nových zamestnancov, ktorých na novovytvorené miesta ani nechcel zamestnať, keďže dosiahol iba prezamestnanie pôvodných zamestnancov. Subjektívna stránka obžalovaného je vytváraná práve pohnútkou obžalovaného vylákať finančné prostriedky od poskytovateľa a to napriek tomu, že tie činnosti, ku ktorým sa zaviazal, nevykonával vôbec, resp. ich nezdokladoval. Vylákание je prejavované okrem iného aj tým, čo konštatovala aj kontrolná skupina, že kontrolovaní zamestnanci si do pracovných výkazov zahrňali aj také činnosti, ktoré boli inými podkladmi vylúčené. Pokiaľ ide o trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie, obžalovaný si nespĺnil svoje základné povinnosti. Svojimi pracovnými výkazmi obžalovaný deklaroval výkon takých činností, na základe ktorých mu boli preplatené mzdy zamestnancov, ktoré však aj z výsledkov dokazovania aj z výsledkov kontrolnej skupiny neboli vykonané, resp. preukázané ako vykonané, resp. neboli požadovaným spôsobom dokladované. Súd nevyhodnotil vykonané dôkazy jednotlivo ani vo vzájomných súvislostiach, ale zohľadnil iba tie dôkazy, ktoré súdu sedeli do konceptu rozhodnutia. Nemožno ani akceptovať právny záver súdu o prenesení výlučnej právnej zodpovednosti na poskytovateľa príspevku za schválenie žiadosti obžalovaného o poskytnutie nenávratného finančného príspevku. Obžalovaný bol viazaný zmluvou v rozsahu ako predložil svoju žiadosť a mal sa podieľať na realizácii projektu a dosahovania jednotlivých cieľov. Súd týmto konaním poprel splnenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti zo strany obžalovaného počas realizácie projektu. V konaní bolo preukázané, že škoda poškodenému vznikla a bola spôsobená konaním obžalovaného. Obžalovaný nepreukázal ani naplnenie žiadnych iných činností, resp. dní, kedy jeho zamestnanci by vykonávali pracovnú činnosť, na ktorú poberal príspevok a z tohto dôvodu uplatnená škoda má svoje opodstatnenie tak, ako bola ustálená pri zmene skutkovej vety.

Proti tomuto rozsudku podalo odvolanie aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj „poškodený“) vo výroku o náhrade škody a navrhlo postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátiť vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

V písomných dôvodoch odvolania poškodená strana uviedla, že súd nerozlišuje medzi sprostredkovateľským orgánom, ktorým bola Sociálna implementačná agentúra, ktorá na základe delegovanej právomoci riadiaceho orgánu uzatvorila s prijímateľom zmluvu a riadiacim orgánom pre operačný program zamestnanosť a sociálna inklúzia, ktorým bolo ministerstvo. Na základe uvedeného nedostatku a nerozdeľovania činností, ktoré vykonával poškodený a Sociálna implementačná agentúra došlo k nesprávnym logickým, ale aj skutkovým záverom, čo pravdepodobne viedlo súd k záverom o

tzv. účelovom prenose zavinenia na prijímateľa. Súd nesprávne vyhodnotil niektoré dôkazy. Súd na viacerých miestach nesprávne uvádza, že schvaľovací proces je v réžii poškodeného, pričom na základe splnomocnenia o delegovaní právomoci poškodeným v skutočnosti tento proces vykonávala Sociálna implementačná agentúra. Rovnako je viacnásobne nesprávne uvádzané, že poškodený uzatvoril zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, pričom je zrejmé zo samotnej zmluvy, že bola uzatvorená v zastúpení Sociálnej implementačnej agentúry. Tvrdenia súdu, že činnosti, ktorých vykonávanie deklaroval v tom čase ešte žiadateľ o nenávratný finančný príspevok neboli činnosťami uvedenými v prílohe č. 8.4 Príručky pre žiadateľa, nie je založené na pravde, nakoľko uvedené činnosti preukázateľne spadajú pod činnosti súvisiace s oblasťou cestovného ruchu, ako je uvedené v prílohe príručky pre žiadateľa č. SK NACE 7910 - činnosti cestovných agentúr a cestovných kancelárií. Uskutočnené kontroly na mieste mali rozdielny právny základ, rozdielny predmet kontroly, rozdielnu kontrolovanú vzorku a vykonávali ich rozdielne nezávisle od seba. Kontrola na mieste vykonávaná poškodeným, ktorá tvorila aj jeden z hlavných podkladov na podanie trestného oznámenia, v tejto veci bola vykonávaná výlučne v rámci vybavenia dvoch podnetov od občanov F. zaslaných Úradu vlády Slovenskej republiky. Súd vôbec nereflektoval skutočnosť, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že obžalovaný za účelom preukázania oprávnenosti výdavkov vynaložených v súvislosti s realizáciou projektu poškodenému predkladal nepravdivé výkazy a dokumenty, ale vychádzal zo skutočnosti, že poškodený pochybil pri schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok podanej žiadateľom, ktorým bol obžalovaný, čím mal údajne uviesť obžalovaného do omylu. Okamihom samotného schválenia žiadosti o nenávratný finančný príspevok nevzniká prijímateľovi právny nárok na finančné prostriedky, ktoré majú predstavovať iba oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu. Obžalovaný od počiatku poskytovateľovi deklaroval skutočnosť, ktoré ani neplánoval realizovať. Nemôže byť na ťarchu poškodeného skutočnosť, že obžalovaný od počiatku nemal v úmysle svoje záväzky plniť tak, ako to deklaroval. Obžalovaný ešte v pozícii žiadateľa o nenávratný finančný príspevok v zmysle výzvy, príručky pre žiadateľa a ostatných príloh a podporných dokumentov výzvy vedieť mal a mohol, za akých podmienok sa nenávratný finančný príspevok poskytuje, aké kritériá musí spĺňať a taktiež obžalovaný ako samostatne zárobkovo činná osoba vedieť mala a mohla v zmysle zásady ignorantia iuris non excusat, ktoré činnosti môže vykonávať a aké kritériá na vykonanie uvedených činností môže vykonávať a aké kritériá na vykonanie uvedených činností všeobecne záväzné právne predpisy vyžadujú. Absurdné je tvrdenie súdu, že u obžalovaného absentovala vedomostná a tým aj vôľová zložka úmyslu uviesť poskytovateľa v trestnom konaní v procesnom postavení poškodeného do omylu. V zmysle článku 12 všeobecných zmluvných podmienok bolo jasne dohodnuté oprávnenie vykonať zo strany poškodeného a Sociálnej implementačnej agentúry kontrolu a audit, a to až do 31. augusta 2020, pričom je podstatné, že došlo k zisteniu podstatného porušenia zmluvy, ktoré napĺňa znaky trestného činu a nie je rozhodujúce, kedy došlo k zisteniu.

Obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu vo vyjadrení k podaným odvolaniam navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Otázku oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov nie je možné priamo spájať s trestnoprávnymi následkami, keďže v opačnom prípade by každá neoprávnenosť výdavkov nevyhnutne znamenala spáchanie trestného činu. Obžalovaný nespochybňuje, že kontrolná komisia bola oprávnená vykonať kontrolu na mieste. Podstatným je však postup kontrolnej skupiny a samotný priebeh kontroly. Je potrebné sa zamerať prioritne na otázku, akú dokumentáciu bol obžalovaný povinný vyhotovovať. Je logické, že pokiaľ určitú dokumentáciu nebol povinný vyhotovovať, nemal povinnosť takúto dokumentáciu ani predložiť. Žiadateľ sa spravuje príručkou pre žiadateľa iba do momentu uzatvorenia zmluvy a od tohto okamihu sa riadi príručkou pre prijímateľa. Pokiaľ živnostenské oprávnenie obžalovaného v čase podania projektu nebolo dostačujúce na realizáciu projektu, nemohol uviesť poskytovateľa do omylu, keďže nezakryto a pravdivo deklaroval, aký je jeho predmet podnikania. Pokiaľ poskytovateľ schválil projekt v rozpore s vlastnými podmienkami, nemôže byť za takýto postup vyvodzovaná právna zodpovednosť voči obžalovanému. Povinnosť viesť obchodnú a technickú dokumentáciu je uvedená v pracovnej zmluve medzi obžalovaným a jednotlivými jeho zamestnancami. Takáto povinnosť na strane zamestnanca nie je stanovená v rámci výzvy, ani v rámci zmluvy o nenávratný finančný príspevok a ani v žiadnom dokumente, na ktorý zmluva odkazuje. Jedná sa o povinnosť zamestnanca a nie obžalovaného. Keďže sa nejedná o právnu povinnosť obžalovaného ako zamestnávateľa, nie je možné vyvodzovať akúkoľvek právnu, a už vôbec nie

trestnoprávnu zodpovednosť voči obžalovanému z dôvodu porušenia tejto povinnosti iným subjektom (zamestnancom). Z príručky pre prijímateľa nevyplýva povinnosť vyhotovovať a archivovať dokumentáciu, ktorá by preukazovala výkon činností deklarovaných v pracovných výkazoch. V konaní nebolo sporné, že príspevok bol použitý na úhradu miezd zamestnancov. Poznámky zamestnancov o realizácii ich činností deklarovaných v pracovných výkazoch nie sú dôkazmi preukazujúcimi uskutočnenie predmetu výdavku, keďže týmto dôkazom sú bankové výpisy o úhrade miezd. Príručka pre prijímateľa podrobnejšie špecifikuje jednotlivé zmluvné povinnosti na strane prijímateľa vo vzťahu k povinnej dokumentácii, ale ani z ustanovení tejto príručky nie je možné vyvodiť povinnosť obžalovaného vytvárať a predkladať výstupy z pracovným výkonov. Pokiaľ obžalovaný v žiadosti uviedol, že projekt je zameraný na nových zamestnancov, tak v zmysle výzvy je zrejmé, že novým zamestnancom je zamestnanec prijatý na novovytvorené pracovné miesto. Oprávnenou cieľovou skupinou sú aj zamestnanci žiadateľa, bez ohľadu na to, či predtým pracovali u prijímateľa. Jediným kritériom je existencia pracovnej zmluvy. Túto definíciu spĺňa aj zamestnanec M. a A.. Je absurdné, aby obžalovaný ukončil pracovný pomer so zamestnancami len z dôvodu, že poskytovateľ po uzatvorení zmluvy o poskytnutí nenávratného príspevku a po uzatvorení pracovnej zmluvy vydal usmernenie, že takíto zamestnanci neboli oprávnenou cieľovou skupinou. Nie je možné sa stotožniť s názorom prokurátora, že okrem projektovej, účtovnej a podpornej dokumentácie existuje ešte aj nová kategória iných dokladov, ktoré však nie sú žiadnym spôsobom špecifikované a nie je ani preukázaná povinnosť takúto kategóriu dokladov vyhotovovať. Prokurátor v rámci opisu skutku a ani v právnej kvalifikácii neuvádza, že by prostriedky boli použité na iný účel. Z ustanovenia § 225 Trestného zákona vyplýva, že podmienka sa musí vzťahovať na subjekt, čo vyplýva z gramatického výkladu § 225 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého je podľa všeobecne záväzného predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa. Ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. stanovuje obsahové náležitosti výzvy. Samotné podmienky poskytnutia, alebo použitia prostriedkov štátneho rozpočtu nevyplývajú z právneho predpisu, ale z výzvy, ktorá právnym predpisom nie je. Uvedené vylučuje, aby všeobecne záväzným predpisom v zmysle § 225 Trestného zákona bol § 13 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. Prokurátor nezohľadnil celý rozsah vykonaného dokazovania a nevysporiadal sa s dôkazmi a skutočnosťami, ktoré nepodporujú argumentáciu prokurátora.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 315 Trestného poriadku) na podklade podaného odvolania preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorému prokurátor a poškodený podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzali, majúci na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora je dôvodné a zároveň zistil, že „poškodený“ nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania.

Ustanovenie § 168 Trestného poriadku stanovuje náležitosti pre obsah rozsudku - odôvodnenie rozsudku [§ 163 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku], a preto povinnosťou Špecializovaného trestného súdu bolo stručne uviesť, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si vzájomne odporujú. Z odôvodnenia musí byť tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona, v danom prípade v otázke samotnej viny obžalovaného W. A..

Písomné odôvodnenie napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o úvahu súdu, na ktorej založil svoj záver o oslobodení obžalovaného spod obžaloby, je veľmi stručné (strany 58 až 60) z celkového obsahu 61 strán písomného vyhotovenia súdneho rozhodnutia (pozn. súdu - ak si odmyslí súd „vsuvku kurzívom“ v texte odôvodnenia rozsudku s totožným záverom). Takmer celý obsah odôvodnenia rozhodnutia je založený na opise podkladov, resp. dokumentácie k danej trestnej veci (žiadosti, príručiek, zmluvy a jej dodatkov, správ z výsledkov kontroly a príloh, definícii pojmov vo všeobecných zmluvných podmienkach) alebo výpovedí svedkov, ktoré v konečnom dôsledku ani nemali význam a neboli

použiteľné pre konečný záver súdu o oslobodení obžalovaného spod obžaloby. Záver súdu prvého stupňa o oslobodení obžalovaného spod obžaloby spočíval na izolovanej skutočnosti a výlučne z nej súd vychádzal, a to, že obžalovaný nebol oprávneným žiadateľom o nenávratný finančný príspevok, ktorý mu bol poskytnutý z dôvodu, že nemal živnostenské oprávnenie a preto nie je možné vyvodzovať vo vzťahu k obžalovanému trestnú zodpovednosť a ďalej sa súd vôbec nezaoberal vecnou stránkou veci, t. j. či skutok označený v obžalobnom návrhu, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, napĺňa zákonné znaky trestného činu.

Napadnutý rozsudok v princípe len opisuje jednotlivé dôkazy, pričom absentuje ich jasné hodnotenie, resp. podstatný záver o tom, pokiaľ ide o zásadnú tézu, ak by aj obžalovaný nemal živnostenské oprávnenie na činnosti, na ktoré bol viazaný nenávratný finančný príspevok, či uvedené automaticky za každých okolností vylučuje naplnenie zákonných znakov niektorého trestného činu podľa skutkovej vety obžaloby, pretože súd len vyabstrahoval otázku neoprávnenosti živnostenského podnikania, ktorú prokurátor v popise skutkovej vety ani nekonštatoval a v obžalobe neuvádzal a túto otázku povýšil nad ostatné, a z nej vyvodzoval automaticky aj ďalšie skutočnosti, bez hlbšieho prieskumu veci (záver súdu, že ak obžalovaný nebol oprávnený žiadateľ, nemohlo ísť automaticky ani o oprávnené výdavky a boli by tak finančné prostriedky použité en bloc vždy na iný účel - strana 60).

Neuniklo pozornosti odvolaciemu súdu, že napriek tomu, že obžaloba bola podaná na obžalovaného W. A., vo svojom závere súd prvého stupňa vyvodzuje striktný záver, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky „spreneverilo prostriedky všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev tým, že neoprávnene vyplácalo nenávratný finančný príspevok od počiatku neoprávnenému žiadateľovi“. Taký záver však nie je správny a je nenáležitý.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité zdôrazniť nasledovné:

Úlohou právneho poriadku v spoločnosti je do istej miery zabezpečiť určitú stabilitu spoločenských vzťahov regulovaných právom, ako aj vytváranie priestoru pre ich ďalší rozvoj. Právo teda zabezpečuje ochranu spoločenských vzťahov pred ich porušovaním, resp. ohrozením tým, že ustanovuje pravidlá správania. Trestné právo konkretizuje základné povinnosti občanov a iných subjektov voči štátu a spoločnosti, vymedzuje protiprávne konania, ktorým sa treba vyhýbať. Predmetom trestného práva sú vzťahy medzi štátom a páchatelom.

Ako vyplýva z obsahu spisu a v konaní ani nebolo sporné, že na základe výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, kód výzvy DOP 2010 - SIP005, operačný program zamestnanosť a sociálna inklúzia vyhlásenej Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako poškodeným (č. I. 1, príloha č. 3), podľa príručky pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok (č. I. 10, príloha č. 3) a po zaslaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok 10. mája 2010 žiadateľom W. A. V. - C. (č. I. 1, príloha č. 1) bola 2. júla 2010 uzavretá Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v znení Dodatku č. 1 a č. 2 (ďalej aj „Zmluva o NFP“) (č. I. 265 a nasl. spisu, zväzok II) medzi poškodeným ako riadiacim orgánom, zastúpeným Sociálnou implementačnou agentúrou ako sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom (ďalej aj „poskytovateľ“) a podnikateľom pod obchodným menom W. A. V. - C., so sídlom F. XXX, XXX XX F., zapísanom v živnostenskom registri pod č. XXX-XXXXX, IČO: XX XXX XXX (ďalej aj „prijímateľ“).

Predmetom Zmluvy o NFP bola úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi poskytovateľom a prijímateľom pri poskytnutí NFP zo strany poskytovateľa prijímateľovi na realizáciu aktivít projektu „Nové služby CR v penzióne F.“, spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom s celkovými oprávnenými výdavkami vo výške 176.838,03 €, z toho nenávratný finančný príspevok vo výške 167.996,13 €, z toho vlastné zdroje prijímateľa vo výške 5 %.

Dvojstranným právnym úkonom - uzavretou zmluvou medzi poskytovateľom a prijímateľom sa podľa bodu 2.4. Zmluvy o NFP prijímateľ zaviazal prijať poskytnutý NFP a použiť ho v súlade s podmienkami stanovenými v tejto zmluve, pričom podľa bodu 7.3. Zmluvy o NFP bol prijímateľ povinný počas

výkonu kontroly auditu najmä preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov a dodržanie podmienok poskytnutia NFP podľa Zmluvy.

Bolo preto náležité a povinnosťou súdu zaoberať sa výsledkami uskutočnenej kontroly a jej zisteniami, najmä či výsledky dokazovania zodpovedajú popisu skutku (pri zachovaní totožnosti skutku) a či z nich možno vyvodiť naplnenie zákonných znakov trestného činu.

Neobstoí záver súdu, že obžalovaný nebol oprávneným žiadateľom. Samotné uzavretie zmluvy malo za následok vznik faktického stavu oprávneného žiadateľa. Uzavretím Zmluvy o NFP sa totiž deklaroval stav, že obžalovaný je žiadateľom, ktorý splnil všetky podmienky pre vznik nároku na nenávratný finančný príspevok, pričom a to je určujúce, že samotný žiadateľ sa nemôže „vyvíňovať“ z následného nedostatku zisteného kontrolnou činnosťou v oblasti živnostenského oprávnenia, pretože bol plnohodnotným podnikateľom podľa § 2 ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka, t. j. osobou, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, pričom odvolací súd v tomto smere poukazuje na ustanovenie § 3 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého platnosť právneho úkonu nie je dotknutá tým, že určitá osoba nemá oprávnenie na podnikanie, t. j. Zmluva o NFP je platná a účastníci zmluvy ňou boli viazaní a boli povinní ju dodržiavať v zmysle zásady „pacta sunt servanda“ (zmluvy sa majú dodržiavať) a osoba, ktorá bez oprávnenia na podnikanie vykonáva túto činnosť a osoby, ktoré túto činnosť vykonávajú v jej mene a na jej účet totiž podľa § 3 ods. 2 Obchodného zákonníka zodpovedajú za škodu, ktorú tým spôsobili. Tým nie je dotknutá ich zodpovednosť podľa osobitných predpisov. Z uvedeného explicitne vyplýva zodpovednosť (sankcia) uplatňovaná aj podľa právnych noriem verejného práva vrátane trestného práva.

Postup súdu, ktorý vylúčil trestnú zodpovednosť u obžalovaného a preniesol zodpovednosť na poskytovateľa príspevku, nemá oporu v existujúcej právnej úprave, naviac za situácie, ak príručka pre žiadateľa, ktorá upravovala neoprávneného žiadateľa, na ktorú poukazoval súd, bola smerodajná pre žiadateľa - momentom uzatvorenia Zmluvy o NFP prijímateľ stratil doposiaľ postavenie žiadateľa.

Ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky akceptoval záver súdu prvého stupňa, že zistenie nedostatku v predmete podnikania u prijímateľa príspevku následnou kontrolnou činnosťou po uzavretí zmluvy zo strany príslušného orgánu by prenieslo „spätnú“ zodpovednosť na poskytovateľa (z dôvodu, že by sa na neho hľadalo ako na „neoprávneného žiadateľa“), vznikol by de facto neakceptovateľný stav, že prijímateľ príspevku by mohol naložiť s prostriedkami za každých okolností nekontrolovateľným spôsobom, bez možnosti akéhokoľvek postihu, vrátane možnosti trestnoprávnej regulácie napriek tomu, že skutková veta obžaloby by zodpovedala zákonným znakom trestného činu. (Podľa prezentovaných úvah súdu prvého stupňa by si žiadateľ v predmetnej veci mohol kúpiť za poskytnuté peniaze hoci H. a zodpovedný by bol poskytovateľ a nie obžalovaný).

Súd prvého stupňa zároveň v priebehu celého konania opomenul - ignoroval podstatnú skutočnosť, ktorá vyplýva z obsahu spisu, a to, že obžalovaný už pri predkladaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok sám čestne vyhlásil, že „splňa podmienky oprávnenosti žiadateľa uvedené v príslušnej výzve na predkladanie žiadosti o nenávratný príspevok“ (strana 13 žiadosti o nenávratný finančný príspevok), preto si v tomto smere musel predmet podnikania „ustrážiť“ a dať ho do súladu s reálnym výkonom činností a musel byť s týmto aj uzrozumený a nie spoliehať sa a „pasívne čakať“, kým bude vyhodnotený ako osoba bez potrebného živnostenského oprávnenia.

Rovnako v Zmluve o NFP v bode 6.5. prijímateľ vyhlásil, že mu nie sú známe žiadne okolnosti, ktoré by ovplyvnili jeho oprávnenosť, alebo oprávnenosť projektu na poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle podmienok, ktoré viedli k schváleniu žiadosti o nenávratný finančný príspevok pre projekt a podľa bodu 6.6. prijímateľ vyhlásil, že všetky vyhlásenia pripojené k žiadosti o príspevok sú pravdivé a zostávajú účinné pri podpise Zmluvy o NFP (č. 1. 268 spisu), teda vrátane vyššie uvedeného čestného vyhlásenia.

Je potrebné poukázať v tomto smere aj na to, že ustanovenia o poškodzovaní finančných záujmov Európskych spoločenstiev, na ktoré orgán činný v trestnom konaní okrem iného poukazuje, ochraňujú

finančné záujmy Európskej únie. Ich základným účelom je pôsobiť preventívne proti neoprávnenému scudzeniu zdrojov, ktoré sú Slovenskej republike poskytované v súvislosti s jej vstupom do Európskej únie a jej následnému rozvoju. Slovenská republika zastúpená príslušnými výkonnými orgánmi je v danom prípade iba správcom prostriedkov poskytovaných Európskou úniou a je v súlade s príslušnými dohovormi Európskej únie zodpovedná za ochranu týchto prostriedkov, ktorá sa realizuje aj trestným postihom osôb, ktoré prostriedky získajú, resp. užívajú v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami.

Za rozporuplný považuje odvolací súd záver súdu prvého stupňa, ktorý na jednej strane uviedol, že obžalovaný nemohol vykonávať uvedené činnosti, na ktoré poberal príspevok z dôvodu absencie živnostenského oprávnenia, ale napriek tomu sám obžalovaný W. A. vo svojej výpovedi uviedol, že „zamestnanci vykonávali presne to, čo mali uvedené v zmluve, aj sa školili, všelijaké projekty museli vykonávať“, alebo „výdavky projektu, konkrétne aj školenia aj mzdy zamestnancov obžalovaný hradil cez účet“, alebo „pokiaľ sa týka ekonomickej situácie počas projektu, tak to postupne vzrástlo, majú viac hostí, zákazníkov, lebo má ľudí, čo sa vedie s ľuďmi rozprávať“, alebo „pred realizáciou projektu bola jeho ziskovosť veľmi slabá, asi päťkrát menšia ako teraz. Poskytovali ubytovacie služby s reštauráciou pre ubytovaných hostí, ale veľmi málo hostí vtedy mali“, čo priamo spochybňuje záver súdu o nedostatku živnostenského oprávnenia, na ktorý nedostatok v priebehu konania poukazoval aj obžalovaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pritom upozorňuje aj na to, že Špecializovaný trestný súd z dokazovania, ktoré vykonal, následne dôkazy, na ktoré v odôvodnení rozsudku poukázal, nesprávne vyhodnotil, a to z dôvodu, že svoje závery vyvodzoval len z obsahu živnostenského listu a jednotlivých živností v ňom uvedených, a nevyhodnotil dôkazy v kontexte opisu skutkovej vety obžaloby pre záver o vine, resp. nevine obžalovaného a v podstate celé odôvodnenie rozsudku pertraktuje len otázku živnostenského oprávnenia. Nijakým spôsobom nevyhodnotil skutočnosti uvedené v skutkovej vete a svoj záujem doposiaľ súd prvého stupňa koncentroval len na otázku tzv. živnostenského oprávnenia a výlučne z nej vyvodzoval svoj záver o tom, že skutok nie je trestným činom, lebo obžalovaného označil ako „neoprávneného žiadateľa“. Samotný proces realizácie projektu, na ktorý bol viazaný nenávratný finančný príspevok a či došlo k realizácii vyúčtovania projektu v súlade so stanovenými podmienkami, tak súd nepochopiteľne presunul na začiatok tohto procesu, a to do fázy splnenia podmienok žiadateľa, čo už vzhľadom na vyššie uvedené závery odvolacieho súdu nebolo náležité.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pre tieto nedostatky zásadného charakteru zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu, lebo súd nesprávne vyhodnotil zistené skutočnosti a nevysporiadal sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, pričom súd doposiaľ hodnotil v podstate len otázku tzv. živnostenského oprávnenia v prospech obžalovaného, čo odporuje § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo a v ich súhrne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Bude úlohou súdu prvého stupňa opätovne vyhodnotiť dôkazy v kontexte vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, a to vo vzťahu k naplneniu či nenaplneniu zákonných znakov niektorého trestného činu v znení skutkovej vety obžaloby, následne zo strany prokurátora pozmenenej (č. l. 1679 spisu), pri zachovaní totožnosti skutku súdom, doplniť dokazovanie minimálne v rozsahu zabezpečenia aktuálnej správy o povesti, odpisu registra trestov, pracovného hodnotenia a vykonať prípadne i ďalšie dôkazy, ktorých potreba vykonania vyvstane v priebehu hlavného pojednávania a následne rozhodnutie odôvodniť v súlade s ustanovením § 168 Trestného poriadku tak, aby rozsudok bol zrozumiteľný, preskúmateľný a závery súdu opodstatnené, pričom podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

+ + +

Pokiaľ ide o odvolanie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky posúdil odvolanie ako podané neoprávnenou osobou. Poškodenému prislúcha právo podať odvolanie len v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 307 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle ktorého poškodený môže podať odvolanie len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Výrok o náhrade škody však má oporu vo výroku o vine. Z ustanovenia § 288 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že ak súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, obligatórne (povinne) poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody vždy odkáže na civilný proces, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom. Ak sa poškodený v takomto prípade odvolal proti tomuto výroku rozsudku, je osobou neoprávnenou na podanie odvolanie a jeho odvolanie musí byť zamietnuté ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, lebo nárok na náhradu škody možno priznať len odsudzujúcim rozsudkom (R 43/1967, R 1/1982). Odvolanie poškodeného proti oslobodzujúcemu rozsudku spravidla smeruje svojou povahou proti výroku o vine a takéto odvolanie poškodenému neprislúcha. Z uvedeného dôvodu podkladom na preskúmanie správnosti výroku napadnutého rozsudku nebolo odvolanie poškodeného, ale len odvolanie prokurátora. Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie poškodeného podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ako odvolanie podané neoprávnenou osobou.

So zreteľom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.